

Forandringsprocesser i netværk af sociale naturfaglige praksisser

– en socio-kulturel-politisk analyse af natur/teknik-læreres professionelle udvikling i uddannelsesreformer

Siden slutningen af 90'erne har der været en offentlig debat om kvaliteten af naturfagsundervisningen i folkeskolen. Det er en debat som i de senere år har været indlejret i en generel debat om kvalitetsreform i den offentlige sektor. Kommuner, skoler og andre aktører bruger mange ressourcer på at implementere reform-initiativer i naturfagene, hvoraf mange griber helt ind i den enkelte lærers undervisningspraksis. Nogle lærere opfatter reformer som negativ intervention, fordi det kræver ekstra energi at skulle ændre deres eksisterende praksis. Andre lærere opfatter reformer som en potential mulighed for at skabe forandringer der peger fremad mod deres forestilling om en ideel undervisningspraksis

Fokus i mit ph.d-arbejde er at undersøge, hvordan reformer af naturfagsundervisningen påvirker natur/teknik-læreres udvikling af en professionel identitet gennem deltagelse i sociale netværk i de sociale, kulturelle og organisatoriske og politiske kontekster i skolen.

Metodologisk er mine undersøgelser en analyse af reformer ud fra både et makroskopisk, mesoskopisk og mikroskopisk perspektiv. Det makroskopiske niveau afdækker hvordan reformer af naturfagsundervisningen kan indlejres i en større diskurs om kvalitetsreform af uddannelsessystemet, en diskurs som i

*Martin Krabbe Sillasen,
ph.d.-afhandling
forsvaret juni 2014
ved Institut for Læring
og Filosofi, Aalborg
Universitet.*

det politiske system er indlejret i internationale strømninger om globalisering og neoliberalisme. På det mesoskopiske niveau omsættes politiske intentioner til reformer gennem forskellige typer af tiltag. I mit arbejde har jeg undersøgt, hvordan intentioner i reformprogrammer omsættes til handling i et netværk af forskellige aktører. Det konkrete case er udviklingsprojektet "Natur/teknik og den naturfaglige kultur i folkeskolen." I dette projekt indgår forskellige aktører på det mesoskopiske niveau, kommunale konsulenter, eksterne projektkonsulenter samt grupper af lærere fra de deltagende folkeskoler.

Det mikroskopiske perspektiv i analysen fokuserer på relationen mellem lærernes deltagelse i lærende fællesskaber på skolen og lærernes egen praksis.

Forskningen i forandringsprocesser i uddannelsessystemer og læreres professionelle udvikling har givet mig et teoretisk begrebsapparat til at beskrive de komplekse processer der er med til at stilladsere læreres professionelle udvik-

ling. Ideen om naturfagsundervisning som et netværk af sociale naturfaglige praksisser har gjort det muligt at udforske indvirkningen fra skolens kontekstuelle faktorer på naturfagslærernes muligheder for professionel udvikling og deltagelse i forandringsprocesser. De forskningsmæssige resultater kan bruges af forskellige aktører i uddannelsessystemet til at overveje, hvordan man skal stilladsere læreres professionelle udvikling og deltagelse i forandringsprocesser. For det første peger resultaterne på hvordan effektiv professionel udvikling kan organiseres i lærende fællesskaber i skoler og kommunale netværk. For det andet udsi-

ger resultaterne noget om hvordan forandringsprocesser i fagteamet, skolen og i det kommunale netværk kan organiseres så lærerne får mulighed for faglig udvikling og videndeling med kolleger. For det tredje kan det udledes at integration af flere forskellige udviklingsprojekter i en skole kan skabe synergier som bidrager til at styrke mulighederne for læreres professionelle udvikling. For det fjerde må man konkludere at der er behov for pædagogisk ledelse og koordination for at stilladsere læreres professionelle udvikling i sociale praksisser i netværket.

Afhandlingen kan hentes på: <http://kortlink.dk/viauc/ds3v>